

ทวิตเตอร์ : ข้อความในทวิตเตอร์ได้รับการปกป้องทางลิขสิทธิ์หรือไม่

พชร สวัสดิ์ศิริรักษ์

“จากการพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสาร ลิขสิทธิ์เป็นสิ่งสำคัญที่จะใช้ในการคุ้มครองผู้สร้างสรรค์ อย่างไรก็ตามอิสระในการแสดงออกก็ยังคงได้รับการสนับสนุน”

ทวิตเตอร์ ทำอะไรบ้าง?

ทวิตเตอร์ (Twitter) คือ บริการเครือข่ายสังคมที่ไม่มีค่าใช้จ่ายซึ่งอนุญาตให้ผู้ใช้ส่งและรับข้อความซึ่งเรียกว่าทวิตส์ (tweets) ผ่านเว็บไซต์ทวิตเตอร์ (www.twitter.com) หรือ บริการส่งข้อความสั้นผ่านมือถือ (SMS) จำกัดจำนวนตัวอักษรที่ 140 อักษรแสดงในหน้าโปรไฟล์ของผู้ใช้ และส่งไปยังผู้ติดต่อที่ได้รับสิทธิในการรับข้อความ ทวิตเตอร์ตั้งคำเริ่มต้นไว้ให้มีการเปิดเผยทุกข้อความแต่ผู้เขียนสามารถจำกัดผู้เข้าชมได้โดยตัวทวิตเตอร์ ไม่มีไบออส (Bios) ที่เก็บข้อมูล สิ่งเดียวที่มันทำได้คือตอบคำถาม ตอนนี้คุณทำอะไรอยู่?

ทวิตเตอร์ เริ่มต้นในปี 2006 และเป็นที่ยอมรับตั้งแต่ปี 2007 เนื่องจากความทันสมัยทำให้มีผู้เข้าใช้จำนวนมาก ถือว่าเป็นบริการเครือข่ายสังคมที่ใหญ่และเติบโตที่สุด เป็นอันดับสาม ในเดือนกุมภาพันธ์ปี 2009 มีการเติบโตถึงร้อยละ 1382 เทียบกับ facebook ที่โตขึ้นร้อยละ 228 (www.compete.com) ประมาณจำนวนผู้เข้าใช้บริการทวิตเตอร์ต่อเดือนว่ามีผู้ใช้ถึง 55 ล้านคนในเดือนนั้น แต่ค่าโทรศัพท์ที่เพิ่มขึ้นอาจมีผลต่อความรู้สึกของผู้ใช้ Nielsen Online อ้างว่ามีผู้ใช้ที่เหลือเพียงร้อยละ 40 หลังจากใช้ไปแล้ว 1 เดือน

ทวิตเตอร์ ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือทางสาธารณะในการรณรงค์เลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา ปี 2008 และบุคคลมีชื่อเสียงต่างๆ รวมไปถึง สตีเฟ่น ฟรอย แอสตัน ครูทเซอร์ เอลเลน เดอเจเนอร์ส และบริทนี สเปียร์

จากเรื่องของการทวิตส์กับลิขสิทธิ์ก่อให้เกิดข้ออภิปรายขึ้น มีข้อสงสัยว่าข้อความในทวิตเตอร์ สามารถนำมาคัดลอกหรือใช้ซ้ำได้หรือไม่ ทวิตเตอร์ คือ บริการเครือข่ายสังคม และไมโครบล็อกที่ไม่มีค่าใช้จ่าย ซึ่งผู้ใช้สามารถส่งหรืออ่านข้อความล่าสุด (หรือที่เรียกว่า

ทวิตส์) ของผู้อื่นได้ อาจอนุมานได้ว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ข้อถกเถียงเกี่ยวกับด้านลิขสิทธิ์ได้เห็นแจ่มชัดขึ้น หลังจากที่เจ้าของดัลลาส มาฟริกส์ (นายมาร์ค คิวบาน) ถูกปรับถึง 25,000 ดอลลาร์สหรัฐ โดยสมาคมบาสเกตบอลแห่งชาติ (NBA) หลังจากทวิตส์กล่าวหาเจ้าหน้าที่ว่า “คดีโกงระหว่างเกมการแข่งขัน” ข้อมูลในบล็อกของเขาถูกเปิดเผยโดย ESPN โดยไม่ได้รับอนุญาต ทำให้เขาไม่สามารถโต้แย้งได้ **ข้อความทวิตส์ของเขาไม่ได้รับการคุ้มครองลิขสิทธิ์หรือ? ผู้ใช้ทวิตส์ไม่มีสิทธิในข้อความนั้นหรือ?** ผู้เชี่ยวชาญทางกฎหมายตอบคำถามแรกว่า: **ไม่มีโอกาส** และตอบคำถามที่สองว่า: **ไม่มี**

การปรากฏของเทคโนโลยีการสื่อสารใหม่ก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการล่วงละเมิดลิขสิทธิ์ สิทธิในทวิตส์เป็นไปได้ยาก และยากที่จะเป็นไปได้ตามกฎหมายเนื่องจากหลายสาเหตุ ส่วนใหญ่เกิดจากขนาดเนื้อหาและฉากที่เกิดเป็นเรื่องราว

ขนาด - จากข้อความใน www.blogherald.com โพสต์โดย นายโจนาธาน เบลี ทุกครั้งที่เกิดเทคโนโลยีการสื่อสารใหม่ก็มีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางลิขสิทธิ์เนื่องจากตัวลิขสิทธิ์ใหม่ที่เกิดขึ้นไม่เหมาะสมกับข้อบังคับของทรัพย์สินทางปัญญาเดิมที่มีอยู่ ตัวอย่างเช่น ในบริการของทวิตเตอร์กล่าวไว้ว่าผู้เล่นทุกคน คือ **เจ้าของบทความของตน** แต่การโพสต์ได้ถึงจำนวน 140 ตัวอักษร ทำให้เป็นไปได้ยากสำหรับผู้ดูแลที่จะให้การคุ้มครองทางลิขสิทธิ์ ในขณะที่เดียวกัน หัวข้อหรือข้อความสั้นๆ ก็ไม่สามารถคุ้มครองได้ เนื่องจากขาดข้อมูลยืนยันความแปลกใหม่จริง ดังที่ระบุไว้ในกฎหมายลิขสิทธิ์

เนื้อหา - บทความเรื่อง *ทวิตเตอร์โลจิคอล ความเข้าใจผิดในความเป็นเจ้าของ (Twitterlogical: The Misunderstanding of Ownership)* โดย Lawyer Brock Shinen ชี้แจงประเด็นสำคัญไว้ว่า ข้อเท็จจริง (*Facts*) ไม่สามารถเป็นลิขสิทธิ์ได้ ซึ่งข้อความทวิตส์ส่วนใหญ่เป็นเช่นนั้น จากการพูดถึงสภาพอากาศ การติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นว่าเมื่อวานรับประทานอะไรเป็นมื้อเย็น การบันทึกปัญหาจราจรในตอนเช้า ถึงแม้พวกเขาจะพูดในทางขบขันหรือเฉพาะตัวก็ไม่แตกต่างจากผู้อื่น เป็นความจริงที่ว่า บางข้อความมีศักยภาพพอที่จะได้รับการคุ้มครองสิทธิ อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนไม่สามารถป้องกันผู้อื่นจากการเขียนข้อเท็จจริงเดียวกันได้

ฉากทั่วไป (Scènes à faire) - เป็นสิ่งหนึ่งที่ใช้อธิบายส่วนที่ไม่สามารถคุ้มครองทางลิขสิทธิ์ได้ เนื่องจากองค์ประกอบที่ใช้อธิบายฉากพิเศษนั้น เป็นเรื่องที่เกิดเป็นปกติทั่วไปหรือตามธรรมชาติ ซึ่งฉากนั้นไม่สามารถแสดงได้ในทางอื่นอีก เช่น ผู้เขียนสองคนเขียนแสดงพระอาทิตย์ขึ้นว่า brilliant และ sunny (คลีนท์ ฟาบีโอซา และ แอนนา ลิซา วิลลาเมอร์)

จากทั่วไป ถูกใช้เพื่ออธิบายถึงความเหมือนที่ป้องกันไม่ได้ในสองผลงานในเชิงคุณลักษณะ การตั้ง
ค่า หรือสาระสำคัญ กล่าวโดย ไชเนน ว่า มากกว่า 100 ทวิตเตอร์มักเล่าเรื่องราวเดียวกันด้วยคำกล่าว
เหมือนกัน **“ลิขสิทธิ์จะให้แก่บทประพันธ์ที่ประพันธ์ขึ้นเป็นความจริงและใหม่ - ไม่ใช่แก่ผู้เล่น
ทวิตเตอร์ซึ่งโดยทั่วไปพูดในสิ่งเดียวกัน”**

แล้วทวิตส์สามารถได้รับการคุ้มครองทางลิขสิทธิ์หรือไม่?

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่คิดเห็นว่ามีอะไรที่เป็นไปไม่ได้ แต่มันขึ้นกับเงื่อนไขต่างๆ ด้วย ขณะที่ผู้ใช้
ทวิตส์ไม่ผ่านการพิจารณาทางลิขสิทธิ์ บางคนอาจผ่านขั้นต่ำของขอบเขตความแปลกใหม่ซึ่งระบุโดย
กฎหมายลิขสิทธิ์ มิเชล เอฟ มาร์ติน กล่าวไว้ในเรื่อง *บล็อกที่ถูกทำลายสมดุล (the broken symmetry
blog)* ว่า ทวิตส์แสดงถึงการเลือกหรือการจัดของข้อเท็จจริง มากกว่ารายงานที่ทำเป็นรูปแบบเดิมๆ ซึ่ง
น่าจะยอมรับให้เป็นผลงานลิขสิทธิ์ได้ ผู้เชี่ยวชาญบางท่านอ้างว่าหากรวบรวมบทความเข้าไว้ด้วยกัน
อาจจะผ่านเงื่อนไขของการเป็นลิขสิทธิ์ แต่ไชเนนยังคงมีข้อสงสัยว่าหากผู้ใช้ผู้หนึ่งได้รับลิขสิทธิ์แล้วเขาจะ
ทำอะไรกับมัน

ลิขสิทธิ์ในยุคสังคมเครือข่าย

ความสำเร็จจากเว็บไซต์เครือข่ายสังคม เช่น MySpace และ Facebook จุดประเด็นเกี่ยวกับ
ทรัพย์สินทางปัญญา ความสามารถที่จะโพสต์คลิปวิดีโอภาพและเสียง ซึ่งอาจเป็นลิขสิทธิ์หรือช่วยใน
การดาวน์โหลด ทำให้เว็บไซต์เหล่านี้เป็นตัวส่งเสริมการละเมิดทางลิขสิทธิ์ ในกรณีของทวิตเตอร์ ใจ
นาธานเบลี ได้กล่าวไว้ในบทความเรื่อง *“Tweetbacks, Copyright and Scraping”* ว่า ผู้เล่นสามารถ
เชื่อมต่อกับทุกข้อความได้ เนื่องจากทุกข้อความจะถูกแสดงตามลำดับการโพสต์ ซึ่งก่อให้เกิดคำถามว่า
มันถูกกฎหมายหรือไม่ที่จะคัดลอก หรือตีพิมพ์บทความของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต อีกประเด็นคือ
จากการใช้ประโยชน์บล็อกโดยทั่วไป คือ สแครป¹ ซึ่งเป็นกระบวนการของการอ่านคร่าวๆ จากบล็อก
จำนวนมาก การค้นหาและคัดลอกเนื้อหาโดยซอฟต์แวร์อัตโนมัติ...@@@

(สแครป¹ คือ การคัดลอกบล็อกที่ไม่ใช่ของตนซึ่งถือเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หากสิ่งนั้นอยู่ในความ
คุ้มครองทางลิขสิทธิ์ เว้นแต่เป็นลิขสิทธิ์ที่ได้รับการผ่อนผัน)

ที่มา บทความเรื่อง “Are Tweets Copyright Protected?” จาก WIPO MAGAZINE ฉบับที่ 4 / 2009
เรื่องโดย Consuelo Reinberg พิมพ์ครั้งแรกใน the BP Council Note ฉบับวันที่ 18 มิถุนายน 2009